

ВІДГУК

офіційного опонента доктора педагогічних наук, професора,
ОГІЄНКО Олени Іванівни

на дисертаційне дослідження **ПАВЛЕНКА Дмитра Григоровича**
“ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ПУБЛІЧНОГО
УПРАВЛІННЯ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”,

на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук
за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Актуальність дисертаційного дослідження та її зв'язок з планами відповідних галузей науки

Актуальність теми дослідження є незаперечною, оскільки в умовах реформування системи освіти проблема професійної підготовки управлінських кадрів набуває нового звучання й особливої актуальності, що підтверджується необхідністю вирішення наявних суперечностей між: соціально-економічним замовленням на фахівців з публічного управління та академічним потенціалом наукових шкіл ЗВО щодо методології формування їх професійної компетентності до педагогічної діяльності для сфер працевлаштування та професійних середовищ зайнятості; суспільними потребами гармонізації системоутворюючого адміністративного впливу на об'єкти управління в сфері освіти, науки й інноватики та рівнем якості професійної підготовки майбутніх фахівців з публічного управління у інституційній організації педагогічної діяльності ЗВО; необхідністю управління доступом до суспільно-важливої інформації здобуття освіти та професійного розвитку за традиційними формами організації професійної підготовки майбутніх фахівців з публічного управління.

Свідченням актуальності роботи є й той факт, що вона виконана відповідно до теми Зведеного плану НДР сфери освіти, науки та інноватики “Теоретичні та методичні основи формування системи післядипломної освіти на засадах сталого розвитку” (ДР № 0117U004914), “Обґрунтування методичних та практичних засад розробки і впровадження системи екологічного управління вищими навчальними закладами” (ДР № 0115U003405) та Головного управління розвідки Міністерства оборони України в межах НДР “Формування, підготовка та виконання резерву агентурної розвідки в сучасних умовах” (ДР № 0118U000020), шифр “Говерла”.

Наведені міркування дають підстави для ствердження, що дисертаційна робота Павленка Дмитра Григоровича є вчасної і актуальною, відповідає запитам і потребам сучасної педагогічної науки і практики, соціальному замовленню суспільства.

Найбільш суттєві наукові результати, що містяться в дисертації

Даючи оцінку головним здобуткам наукового дослідження, варто акцентувати увагу на результатах, що мають наукову новизну. Заслугує на увагу обґрунтування теоретичних та методичних засад контент- та інтент-аналізу спадщини академічного потенціалу наукових шкіл менеджеризму, що сприяли формуванню професійної підготовки майбутніх фахівців з публічного управління до педагогічної діяльності. У практичній площині цінним є розробка та обґрунтування методики та моделі організації професійної підготовки майбутніх

фахівців з публічного управління до педагогічної діяльності, структури їх професійної компетентності, визначення критеріїв, показників та рівнів сформованості професійної компетентності у розроблених управлінсько-педагогічних умовах.

До наукових здобутків дисертанта можна також віднести удосконалення та конкретизацію семантики та структурно-логічного алгоритму змістового наповнення організації освітнього процесу професійної підготовки майбутніх фахівців з публічного управління до педагогічної діяльності на основі івент-аналізу, визначення поняття «фахівець публічного управління» та уточнення сутності понять «професійна компетентність фахівців з публічного управління», «професійна компетентність фахівців з публічного управління педагогічного спрямування», «педагогічна діяльність майбутнього фахівця з публічного управління»; обґрунтування, розроблення та верифікацію ефективності моделі організації професійної підготовки майбутніх фахівців з публічного управління до педагогічної діяльності з експертним оцінюванням; подальший розвиток положень методологічних підходів (ноосферологічний, квалітологічний, синергетичний та студентоцентричний) як підґрунтя для з'ясування теоретичних і методичних основ якісної професійної підготовки фахівців з публічного управління.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Аналіз змісту дисертації, автореферату та публікацій Д.Г. Павленка є підставою для висновку про наукову обґрунтованість і достовірність викладених автором результатів, що забезпечуються чіткістю окреслених кваліфікаційних ознак дослідження. У дисертації переконливо обґрунтовано вибір теми наукового пошуку, визначено об'єкт, предмет та мета дослідження, його задання, які спрямовані на розв'язання виявлених автором суперечностей.

У тексті й висновках дисертаційної роботи простежується процес поетапного виконання завдань з реалізації мети дослідження.

Достовірність результатів не викликає сумнівів, оскільки забезпечена комплексною дослідницькою методологією, широким використанням кількісних методів, глибоким аналізом обширної джерельної бази (237 найменувань), всебічною апробацією здобутків у науково-дослідницьких заходах різного рівня (як-то міжнародні та всеукраїнські конференції з широкою амплітудою поширення) та висвітленням у наукових публікаціях автора.

Зміст роботи та аналіз основних положень дисертації підтверджує досягнення мети і вирішення завдань дослідження. Висновкам та розробкам, які представлені в дисертації, властива повнота та логічність викладу, достатній рівень обґрунтованості й достовірності.

Значення для науки й практики отриманих дисертантом результатів

Дисертаційна робота містить нові наукові положення, що сприяють підвищенню якості професійної підготовки фахівців з публічного управління та складають теоретичну та методичну базу для подальших наукових досліджень.

Не викликає сумніву практичне значення результатів дисертаційної роботи, яке полягає в тому, що впроваджено модель організації професійної підготовки

майбутніх фахівців з публічного управління до педагогічної діяльності; розроблено навчально-методичне забезпечення складових освітньо-змістовних модулів «Методологія – системного управління (наукових досліджень, навчання адміністративного управління, оцінювання та експертизи)», «Політика – освітня, управління якістю, сталим розвитком», «Управління – публічне та місцеве самоврядування, розвитком (соціально-економічним, екологічним, інституційним, безпеки)», «Професійна педагогіка та спеціальна психологія публічного управління та адміністрування»; розроблено навчально-методичне забезпечення для галузей знань: 07 «Управління та адміністрування» (073 «Менеджмент», 074 «Публічне управління та адміністрування») та 28 «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування». Матеріали дослідження можуть бути практично корисними для широкого спектра спеціальностей професійної підготовки майбутніх фахівців для сфери публічного управління.

Практична значущість дисертації підтверджується довідками про впровадження результатів дослідження в освітній процес Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (довідка від 23 жовтня 2020 року № 09-10/1203), Національного авіаційного університету (довідка від 09 березня 2021 року № 17.03/0828), Бердянського державного педагогічного університету (довідка від 11 лютого 2021 року № 57-08/157), Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (довідка від 23 лютого 2021 року № 01-23/94), Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди (довідка від 25 вересня 2020 року № 105), Національної академії державного управління при Президентові України (довідка від 02 березня 2021 року № 05-07-12).

Оцінка змісту дисертації, її завершеність у цілому

Привертає увагу методологічно виважений і ретельний підхід дисертанта до структурування змісту роботи, який складається з анотацій українською, англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел

У вступі дослідником кваліфіковано виявлено й обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено об'єкт, предмет, мету, завдання, основні напрями дослідження, джерельну базу, розкрито наукову новизну і практичне значення отриманих результатів; наведено дані про впровадження та апробацію одержаних результатів, що дозволяє охарактеризувати науково-понятійний апарат як продуманий і обґрунтований.

Заслуговеє схвалення ретельний аналіз у першому розділі дисертації “Теоретичні та методичні аспекти професійної підготовки майбутніх фахівців з публічного управління до педагогічної діяльності” стану опрацювання досліджуваної проблеми у науковому дискурсі з використанням контент- та інтент-аналізу спадщини академічного потенціалу наукових шкіл менеджеризму, що дало можливість здійснити аксіологічний аналіз наукового тезаурусу професійної підготовки майбутніх фахівців з публічного управління; встановити семантику організації освітнього процесу професійної підготовки майбутніх фахівців з публічного управління до педагогічної діяльності; схарактеризувати

проблеми та перспективи розвитку соціокультурних форм професійної підготовки майбутніх фахівців як системоутворюючих осередків публічного управління, конкретизувати нормативно-правове та технічне регулювання сфери управління освіти, науки й інноватики галузевого призначення соціокультурних форм організації професійної підготовки майбутніх фахівців з публічного управління; проаналізувати англосаксонську, французьку, німецьку моделі професійної підготовки фахівців; виокремити та схарактеризувати моделі інституцій публічного управління та державної служби у різних країнах; розкрити сутність педагогічної діяльності як виду системно-організованої соціокультурної діяльності.

Вважаємо обґрунтованими висновки автора про те, що реалізація завдань і функцій виконання посадових обов'язків і повноважень в інтересах громадянського суспільства на засадах сталого розвитку значною мірою залежить від національних традицій і досвіду передових демократичних зразків; сучасною моделлю варто вважати комбіновано-інтегроване поєднання в національних системах державного, муніципального публічного управління кар'єрної та посадової моделей державних організаційно-правових і соціально-економічних інститутів.

У другому розділі “Методика організації професійної підготовки майбутніх фахівців з публічного управління до педагогічної діяльності” розроблено методику організації та структурно-логічний алгоритм змістового наповнення організації освітнього процесу професійної підготовки майбутніх фахівців з публічного управління до педагогічної діяльності; проаналізовано найбільш поширені стандартизовані моделі організаційної досконалості Європейського фонду управління якістю, під патронатом якого у діяльність європейських органів публічного управління впроваджена «Рамкова схема оцінювання»; показано, що існує палітра основних моделей: діагностичного оцінювання, самооцінювання та набуття найвищої якості, оцінювання ефективності публічного управління, моделі оцінювання публічних інституцій.

Важливим аспектом роботи є визначення та обґрунтування автором структури професійної компетентності фахівців з публічного управління, критеріїв та показників сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з публічного управління до педагогічної діяльності за встановленими рівнями її оцінювання.

До беззаперечних результатів дослідження можна віднести виокремлення й обґрунтування управлінсько-педагогічних умов ефективної реалізації методики та моделі організації процесу професійної підготовки майбутніх фахівців з публічного управління до педагогічної діяльності. Здобувач акцентує на важливості освітньої політики якості та безпеки життя; доводить необхідність неперервної професійної самоосвіти, розвитку та самоменеджменту; розкриває значення академічної мобільності і професійної зайнятості.

Обґрунтування, розроблення та експериментальна перевірка моделі організації професійної підготовки майбутніх фахівців з публічного управління до педагогічної діяльності дисертації подано у третьому розділі рецензованого дослідження.

Модель організації професійної підготовки майбутніх фахівців з публічного управління до педагогічної діяльності, що містить стратегічно-цільову, функціонально-змістову, методично-організаційну та результативну підсистему є логічно побудованою та обґрунтованою.

Автор розкриває організацію та етапи експериментальної роботи, перебіг її результати дослідно-експериментальної перевірки ефективності моделі та методики організації професійної підготовки майбутніх фахівців з публічного управління до педагогічної діяльності з експертним оцінюванням, а також узагальнює та інтерпретує результати аналізу отриманих даних.

Висновки до розділів та загальні висновки є обґрунтованими, логічно пов'язані з процесом поступового розв'язання завдань та реалізації мети дослідження.

Повнота викладання результатів в опублікованих працях.

Основний зміст роботи та результати дослідження здобувача знайшли відображення в у 27 публікаціях (5 одноосібних), з них 2 колективні монографії; 4 статті у наукових фахових виданнях України у галузі педагогіки; 6 статей у зарубіжних наукових періодичних і виданнях, віднесених до міжнародних наукометричних баз даних (в тому числі 1 стаття у виданні, яке включено до бази Scopus); 13 публікацій у збірниках матеріалів конференцій та 2 наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації. Достатньо ґрунтовною є апробація результатів дослідження, що засвідчується участю дисертанта в наукових, науково-практичних і науково-методичних конференціях та круглих столах різного рівня.

Ідентичність змісту автореферату і основних положень дисертації

Структурна побудова і зміст автореферату ідентичні основним положенням дисертації. Наукові положення, висновки й рекомендації, наведені в авторефераті, належним чином розкриті й обґрунтовані в рукописі дисертації Д.Г. Павленка.

Дискусійні положення та зауваження до змісту роботи

Оцінюючи позитивно дисертаційне дослідження, вважаємо за потрібне висловити певні побажання та зауваження дискусійного характеру:

1. У розділі I “Теоретичні та методичні аспекти професійної підготовки майбутніх фахівців з публічного управління до педагогічної діяльності” у п.1.3. “Комплекс методологічних підходів та принципів організації освітнього процесу професійної підготовки майбутніх фахівців з публічного управління у ЗВО” ґрунтовно розкрито аспекти правового та технічного регулювання. Проте доцільно було б зацентувати на особливостях звернення громадян у адміністративні органи та до адміністрації ЗВО.

2. У дисертації обґрунтовано роль самоврядування як механізму забезпечення громадського управління суспільними видами діяльності, Водночас варто було б розкрити способи його реалізації у ЗВО.

3. Заслуговує на схвалення дослідження аспектів публічного управління у зовнішній взаємодії ЗВО, але така взаємодія обмежена лише колом педагогічної діяльності, а отже не встановлено, яким чином забезпечується рівновага його інституційних взаємин зі зовнішніми у співпраці з університетами-партнерами. Дисертація виграла б від поглиблення цього аспекту.

4. При розгляді функціональних особливостей міжнародних структур як координаторів публічного управління та адміністрування в сфері освіти, науки й інноватики не завжди наведені інформаційні ресурси з режимами доступу.

Висловлені зауваження та побажання не є принциповими для загальної позитивної оцінки дисертації, зауваження спрямовані на вдосконалення дисертаційної роботи і суттєво не впливають на загальний рівень виконаного дослідження.

Загальні висновки і оцінка дисертації

Аналіз дисертації, автореферату й опублікованих праць дає підстави для висновку про те, що дисертація Павленка Дмитра Григоровича на тему “Професійна підготовка майбутніх фахівців з публічного управління до педагогічної діяльності” є завершеним, самостійним науковим дослідженням, яке має наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Дослідження відповідає паспорту спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти, пп. 9, 11, 12, 13, 14 “Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника”, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 (зі змінами, згідно з постановами КМ за № 656 від 19.08.2015 р., №1159 від 30.12.2015 р., № 567 від 27.07.2016 р., №943 від 20.11.2019 р., № 607 від 15.07.2020 р.), а її автор - Павленко Дмитро Григорович заслуговує присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент :

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри педагогіки
Сумського державного педагогічного
університету імені А. С. Макаренка

О.І. Огієнко

